

Codice del candidato:

Državni izpitni center

M 2 1 1 2 0 2 1 1

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
- B) Conoscenza e uso della lingua

Lunedì, 14 giugno 2021 / 60 minuti (20 + 40)

*Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.
Il candidato riceve un allegato staccabile contenente il testo oggetto della prova.*

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 60 minuti: vi consigliamo di dedicare 20 minuti alla risoluzione della parte A, e 40 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 10 quesiti per la parte A e 14 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 20 punti nella parte A e 50 punti nella parte B, per un totale di 70 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte all'interno della prova, **nei riquadri appositamente previsti**, utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in corsivo, in modo leggibile e corretto ortograficamente: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verranno assegnati 0 punti.

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 1 bianca.

M 2 1 1 2 0 2 1 1 0 3

Alojz Ihandr. medicinskih znanosti,
imunolog, pisatelj in
publicist**Izgubljeni
v prevodu**

Foto Jože Suhadolnik

Naključje je hotelo, da me je ravno dva meseca pred aktualno panično politično akcijo »Kako iz tujih zdravnikov v petih dneh narediti Slovence« zaradi preureditve jezikovnih izpitov za tuje zdravnike poklicala predsednica zdravniške zbornice. Zaposila me je, naj organiziram skupino jezikoslovcev in zdravnikov, da bi predružačili jezikovni izpit, ki ga morajo trenutno

opraviti tuji zdravniki, da dobijo dovoljenje za delo v Sloveniji.

Problem dosedanjega izpita je, da ga izvajajo v skladu z zakonsko zahtevo po jezikovnem nivoju C1, ki ga tuji zdravniki, skupaj z našimi jugovzhodnimi sestrami (velja za oba spola), v praksi ne zmorejo – prehodnost je manj kot tretjinska, neredko manj kot desetinska. Kje je problem? Po eni strani doseganje nivoja C1 ni mačji kašelj, saj ga lahko »čez prst« primerjamo z jezikovnimi veččinami »domačega« gimnazijca, ki se zna živahno pogovarjati o marsičem – o opazovanju gozdnih živali, kuharskih receptih, gledališki predstavi, poteku nogometne tekme ... Vsega tega tujcu ni enostavno obvladati, po drugi strani pa je seveda za opravljanje nekaterih poklicev komunikacija usodnega pomena, nesporazumi pa smrtno nevarni. V letalstvu so to rešili z obvezno uporabo angleškega jezika, kljub temu pa je bilo v zgodovini letalstva nemalo nesreč – zaradi slabe angleščine ali celo zgolj neenotnih predstav, ki jih isti angleški stavek vzbudi pri Indijcu, Američanu ali Francozu. V medicini, kjer ne gre le za pogovore med profesionalci, ampak je bolnik bistven del komunikacije, pa medicinsko razvite države zahtevajo od zdravnikov, da se znajo jezikovno neoporečno pogovarjati s pacienti, saj številne tragične zgodbe o pacientih, izgubljenih med

prevodom, kažejo, da iz približne jezikovne komunikacije hitro nastanejo usodne napake.

S tem imajo ogromno izkušenj v večjezičnih državah, denimo v ZDA, kjer objavljajo številne študije o pacientih, izgubljenih v prevodu. Razvit in zelo pomemben je bil primer 18-letnega Willieja Ramireza, ki so ga zaradi glavobola in motenj zavesti pripeljali k zdravniku s pojasnilom, da je »intoxicado«, kar je med kubansko diasporo na Floridi pomenilo, da mu je slabo, zdravnik pa je to zaradi asociacije z angleščino razumel kot zadrogiranost. Posledično je fant zaradi spregledane možganske krvavitve in napačnega zdravljenja postal tetraplegik, sodišče pa je nato z 71-milijonsko odškodnino temeljito spremenilo odnos ameriških bolnišnic do »banalnih jezikovnih problemov«.

Sledile so resnejše analize »izgubljenih s prevodom« in pokazale, da je suboptimalna vsaka rešitev, ki ne vključuje zdravnika z dobrim razumevanjem bolnikovega jezika. Pika! Če to ni mogoče, pa je edina, vsaj za silo ustrezna rešitev prisotnost medicinsko specializiranega prevajalca v vseh fazah obravnave pacienta. Iz zgodovine so namreč znane številne povsem zgrešene operacije ali terapije, ker bolnik zaradi jezikovnega neznanja na vizitah ni mogel ugovarjati neresničnim trditvam o sebi.

OBRNITE LIST.

6. Zakaj je doseganje jezikovne ravni C1 v slovenščini za tuje zdravnike nujna?

(2 točki)

7. Kako je v izhodiščnem besedilu predstavljeno znanje za jezikovno raven C1 in B2? Odgovor napišite v povedih.

(3 točke)

8. Čemu prihajajo tuji zdravniki z jugovzhoda v Slovenijo in kako si avtor to razlaga? Odgovor napišite v povedih.

(2 točki)

9. Kakšen dogovor glede znanja jezika je komisija sprejela?

(1 točka)

10. Kako avtor presoja novo ureditev? Odgovor utemeljite v povedih.

(2 točki)

B) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. Osnovne stavke smiselno dopolnite z drugim stavkom, in sicer tako, da bodo vse povedi skladne z izhodiščnim besedilom.

V Sloveniji zaposlujejo tuje zdravnike, saj _____.

V Sloveniji zaposlujejo tuje zdravnike, a _____.

V Sloveniji zaposlujejo tuje zdravnike, ne da bi _____.

(3 točke)

2. Preberite spodnjo poved in jo preoblikujte tako, da podčrtani del pretvorite v priredno zložen vzročni odvisnik.

Fant je zaradi spregledane možganske krvavitve in napačnega zdravljenja postal tetraplegik.

(4 točke)

3. Besedno zvezo **delovno dovoljenje** uporabite v treh različnih povedih tako, da bo imela različne stavčnoočlenske vloge in bo vsebinsko skladna z besedilom:

desni prilastek: _____

osebek: _____

predmet v roditelju: _____

(3 točke)

4. Preberite poved in rešite nalogi.

Zanimivo se je vprašati, zakaj taka zahteva za tuje zdravnike ni nemogoča v Nemčiji ali Avstriji, pri nas pa je glede na izpitno prakso in po trditvah ministrstva za zdravje »neživljenjska«.

- 4.1. Ugotovite, ali je v naslednji povedi pravilna raba vejic. Obkrožite DA ali NE.

DA

NE

(1)

4.2. Svoj odgovor utemeljite tako, da grafično prikažete stavčno zgradbo (S-strukturo) povedi.

(2)
(3 točke)

5. Podčrtani besedni zvezi in podčrtano besedo v spodnji povedi nadomestite z nezaznamovanimi tako, da ohranite smisel sporočila. Preoblikovano poved zapišite na spodnje črte.

*Po eni strani doseganje nivoja C1 ni mačji kašelj, saj ga lahko »čez prst«
primerjamo z jezikovnimi veščinami »domačega« gimnazijca, ki se zna živahno pogovarjati o marsičem.*

(3 točke)

6. Nadomestite besedno zvezo in besede v oklepajih s protipomenkami.

(Ne smemo pozabiti) _____, da je slovenska medicina v (zadnjem) _____ desetletju zaradi (brezumne) _____ politike dosegla (sramoten) _____ razvojni (zaostanek) _____.

(5 točk)

7. V besedilu je uporabljenih nekaj prevzetih besed. Naslednjim prevzetim besedam v levem stolpcu pripišite številko ustrezne slovenske sopomenke iz drugega stolpca.

_____ pacient	1. pravilen
_____ korekten	2. velik porast
_____ banalen	3. obrabljen, plehek
_____ paničen	4. bolnik
_____ ekspanzija	5. prestrašen, zbegan
	6. neugoden

(5 točk)

8. Na predvidena mesta zapišite po en primer za zahtevane besedne vrste iz iste besedne družine.

Glagol	Pridevnik	Samostalnik
_____	_____	sodišče
_____	tuj	_____
pomeniti	_____	_____

(3 točke)

9. Iz povedi *V letalstvu so to rešili z obvezno uporabo angleškega jezika* izpišite glagol in mu pripišite vidski par ter tvorite poved, v kateri boste uporabili njegov vidski par.

9.1. Izpis glagola: _____ Vidski par: _____

_____ (1)

9.2. Tvorite poved, v kateri boste uporabili vidski par.

_____ (1)

9.3. Ali je tako preoblikovana poved smiselna? Utemeljitev zapišite pod eno od možnosti.
Da, _____.
Ne, _____.
(1)
(3 točke)

10. Nadomestite podčrtana zapisa s črkami oziroma z besedama.

71-milijonska odškodnina _____
18-letni fant _____
(2 točki)

11. Preberite izhodiščni povedi in slovarski sestavek ter dopolnite besedilo.

Sledile so resnejše analize »izgubljenih s prevodom« in pokazale, da je suboptimalna vsaka rešitev, ki ne vključuje zdravnika z dobrim razumevanjem bolnikovega jezika. Pika!

pika -e ž (i)

1. *majhno okroglo mesto, ki ima drugačno barvo ali videz kot ostala površina:* po koži so se mu naredile rdeče pike; iz letala so bili ljudje videti kot majhne pike / bele pike na dominah; nosi belo ruto z velikimi pikami

// v zvezi *slikovna pika najmanjša grafična enota zaslona, ki ima svojo barvo in svetlost; slikovna točka:* kamera z ločljivostjo pet milijonov slikovnih pik

2. *jezikosl. grafično znamenje kot sestavina nekaterih črk, številčk:* narediti, postaviti piko na i; okrajšati besedo s piko; označiti vrstilni števnik s piko / označiti elipso, krajšanje s tremi pikami

// *ločilo, ki označuje konec pripovednega stavka:* na koncu stavka je pozabil narediti piko

3. *roževinasta obloga na sprednjem delu jezika pri perutnini, navadno zaradi pomanjkanja vitaminov:* odreti kokoši piko

// *pog., navadno v zvezi pika na jeziku boleče mesto na jeziku v obliki majhne bele lise:* dobiti, imeti piko na jeziku

4. *nav. mn., pog. točka:* tekmeč je dobil, ima deset pik več; boriti se za pike / kupovati blago, živila na pike

5. *ekspr. zelo majhna količina:* tudi pike več ti ne dam / za piko je manjkalo, da ga ni povozil *zelo malo*

// *v prislovni rabi, v zvezi do pike izraža najvišjo možno mero, stopnjo:* vse do pike je res, kar pravim; do pike je uganil, kako bo stvar potekala / do pike tako je bilo *natanko tako*; od pike do pike je povedal *vse*

6. *v členkovni rabi, v zvezi z in, pa izraža odločnost, nepopustljivost:* delal bo, pa pika; tako bo, kot pravim, in pika

• *šport. žarg. delati pike padati pri smučanju;* *ekspr. imeti piko na koga, jemati koga na piko, imeti koga na piki imeti ga za predmet napadov, obtožb, šal, zanimanja;* *ekspr. napraviti, narediti, postaviti piko na i z majhnim, a pomembnim dejanjem zadevo končati;* *ekspr. daj mu malo potice, da si bo piko odrl da mu bo želja po njej vsaj delno izpolnjena;* *ekspr. mušje pike na steklu mušji iztrebki;* *ekspr. tepec je, pa pika izraža podkrepitev trditve*

♦ *glasb. pika znamenje na desni strani note, ki podaljšuje njeno trajanje za polovico;* *jezikosl. pika znamenje pod samoglasnikom za označevanje ožine;* *koz. lepota pika naravno ali umetno temno znamenje na licu ali na bradi;* *mat. pika znak za množenje;* *decimalna pika ki loči enice od desetih;* *šol. pika enota za določitev ocene;* *tisk. rastrska pika delček reproducirane slike, ki nastane pri fotografiranju skozi rastrsko mrežo*

11.1. Besedo *pika* je avtor besedila uporabil v _____ pomenu besede,
in sicer pomeni _____.

(1)

11.2. Beseda *pika* je v drugem pomenu slovarskega sestavka slogovno zaznamovana, saj
_____.

(1)

11.3. Razlago besedne zveze *jemati koga na piko* najdemo v _____
gnezdu in pomeni _____.

(2)

(4 točke)

12. V povedih uporabite besede v oklepajih v ustreznih predložnih oblikah za prostorska razmerja, in sicer *v*, *na*, *iz*, *s/z*.

Reševalci so _____ (bolnišnica) pripeljali poškodovanega v kritičnem stanju. _____ (bolnišnica) so ga obdržali na zdravljenju. Nekaj dni zatem so ga odpustili _____ (bolnišnica). Napotili so jo _____ (operacija) kolena. _____ (operacija) so bili tudi njeni starši. _____ (operacija) se je vrnila nasmejana.

(3 točke)

13. Glagolu v povedi dopišite poljuben samostalnik ali predložno zvezo s samostalnikom v ustreznem sklonu, tako da bodo povedi smiselne.

Obiskovala je jezikovni tečaj slovenščine, zato je hitro napredovala _____.
Morala je premostiti _____. Ni se hotela pregovarjati _____.

(3 točke)

14. Pravopisno popravite naslednje besedilo. V njem je 10 napak.

O zaposlovanju tujih zdravnikov brez ustreznega znanja slovenščine je spregovoril Alojz Ihan v delovem članku Izgubljeni v prevodu.

Alojz Ihan je zdravnik, specialist klinične Mikrobiologije in imunologije. Leta 1987. je diplomiral na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Naziv Doktor medicinskih znanosti je pridobil leta 1993.

Poleg strokovnega, znanstveno-raziskovalnega dela v medicini se Alojz Ihan ukvarja tudi s književnostjo. Bil je urednik revij *problemi*, *literatura* in *sodobnost* ter knjižne zbirke *Alpeh*. Za pesniško zbirko *Južno dekle* je leta 1986 prejel jenkovo nagrado ter leta 1987 nagrado Prešernovega sklada za pesniško zbirko *srebrnik*.

(6 točk)

